

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 – 2 เดือนของมารดา และศึกษาความสัมพันธ์และอำนาจทำนายของการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความรู้สึกทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 – 2 เดือนของมารดา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ มารดาที่มีบุตรอายุ 0 -2 เดือนภาคใต้ที่พบบุตรมารับวัคซีนที่คลินิกเด็กสุขภาพดีที่โรงพยาบาลสิเกา โรงพยาบาลป่าบอน และโรงพยาบาลพะโต๊ะ มารดาที่มีบุตรอายุ 0 -2 เดือนมีการรับรู้และสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ สามารถเข้าใจภาษาไทย ยินดีเข้าร่วมในการวิจัย จำนวน 100 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย เป็นแบบสอบถามจำนวน 5 ชุด ชุดที่ 1 ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของมารดา จำนวน 7 ข้อ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดา จำนวน 18 ข้อ ชุดที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดา จำนวน 10 ข้อ ชุดที่ 3 แบบสอบถามการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 – 2 เดือนของมารดา จำนวน 12 ข้อ ชุดที่ 4 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 – 2 เดือนของมารดา จำนวน 12 ข้อ และชุดที่ 5 แบบสอบถามความรู้สึกทางบวกต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0–2 เดือนของมารดา จำนวน 10 ข้อ โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามได้ผ่านการทดสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .83, .83, .74, .74, .83 ตามลำดับ ได้คำนวณค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดา แบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0-2 เดือนของมารดา แบบสอบถามการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 – 2 เดือนของมารดา แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0–2 เดือนของมารดา และแบบสอบถามความรู้สึกทางบวกต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 – 2 เดือนของมารดา เท่ากับ .89, .88, .74, .86 และ .87 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดา อยู่ในระดับสูงร้อยละ 69 ($\bar{x} = 59.56$, S.D = 8.13)

2. การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความรู้สึกทางบวกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .232, .243, .211$ ตามลำดับ) ส่วนการรับรู้อุปสรรค มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -.217$)

3. การรับรู้ความสามารถของตนเองและการรับรู้ประโยชน์ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดา โดยอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 25.1 ($R^2 = .251$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง ($Beta = .249$) มีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการทำนายพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดา รองลงมาคือการรับรู้ประโยชน์ ($Beta = .200$) ส่วนการรับรู้อุปสรรค และความรู้สึกทางบวก ไม่สามารถทำนายพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0-2 เดือนของมารดาได้ ดังนั้นจึงสร้างสมการได้ดังนี้

พฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดา

$$= .249 * \text{การรับรู้ความสามารถของตนเอง}$$

$$+ .200 * \text{การรับรู้ประโยชน์}$$

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย นำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. พฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดา

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมารดาที่มีบุตร 0 - 2 เดือนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 69) เนื่องจากมารดาภาคใต้ไม่ต้องการให้บุตรอันเป็นที่รักมีพัฒนาการล่าช้า มารดายอมต้องการให้บุตรของตนมีพัฒนาการที่สมวัย เต็มโตเหมือนเด็กทั่วไป มารดาจึงปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการแก่ทารก ทำให้คะแนนพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดาภาคใต้อยู่ในระดับสูง ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้แตกต่างจากการศึกษาของวรภรณ์ รัตวิชัย (2533) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกในประเทศไทยในมารดาภาคต่าง ๆ ของประเทศ พบว่า พฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกที่มารดาไม่กระทำเท่าที่ควร ได้แก่ ไม่พูดคุย ไม่จ้องหน้า ไม่สบตากับบุตร ไม่อุ้มบุตรไปพบปะบุคคลอื่น ๆ ไม่อุ้มบุตรบ่อย ๆ เพราะกลัวเด็กติดมือ เป็นต้น ซึ่งหากมารดาไม่กระทำพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการบุตรเช่นนี้ จะส่งผลให้ทารกเสี่ยงต่อการมีพัฒนาการล่าช้า แต่ในมารดาภาคใต้มีพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกที่สูงนั้น อาจกล่าวได้ว่า เนื่องจากมารดาไม่ต้องการให้บุตรมีพัฒนาการล่าช้า อีกทั้งมารดาอาจได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการบุตรจากเจ้าหน้าที่และทราบถึงผลที่จะตามมาหากไม่ปฏิบัติจึงอาจกระตุ้นให้มารดาปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการแก่บุตร

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามารดาทุกรายปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือน เรื่องยิ้มกับลูก ($\bar{x} = 4.00$) เป็นประจำ ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเกิดจากการยิ้มกับลูกเป็นเรื่องที่ปฏิบัติได้ง่าย ทำได้ตลอดเวลา ไม่ต้องอาศัยอุปกรณ์ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่มารดาทำต่อบุตรได้ง่าย และเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติเมื่อมนุษย์เข้าสังคม ดังนั้นมารดาจึงสามารถกระทำพฤติกรรมการยิ้มต่อบุตรได้ดี ไม่จำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Nihira (1983) ที่ศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารก พบว่า พฤติกรรมที่มารดาส่งเสริมพัฒนาการทารกมากที่สุดคือ ยิ้มและพูดคุยกับลูก

2.ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความรู้สึกทางบวกต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดา

2.1 การรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0-2 เดือนของมารดา

ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ประโยชน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือน ของมารดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .232$) เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 1 ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมใด บุคคลจะต้องคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติพฤติกรรมนั้น ๆ การคาดการณ์ถึงผลประโยชน์เป็นการแสดงออกทางจิตใจ โดยคำนึงถึงผลบวกหรือการเสริมแรงของการกระทำพฤติกรรมนั้น (Pender, 2002) การที่มารดาที่มีบุตรวัย 0 - 2 เดือน มีการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารก เพราะมารดาคาดหวังถึงผลทางด้านสุขภาพที่จะเกิดขึ้นกับทารก เพราะบุตรคือบุคคลที่มารดารักมากที่สุด ดังนั้นหากพฤติกรรมใดจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุตร มารดามักจะปฏิบัติพฤติกรรมนั้นการที่มารดาเชื่อในประโยชน์ที่จะได้รับในระยะเวลาอันใกล้ จึงเป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่ทำให้มารดากระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทารก ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการปฏิบัติพฤติกรรม คือ บุตรมีพัฒนาการสมวัย ดังนั้นหากมารดารับรู้ประโยชน์ของการกระทำพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกมีมาก มารดาก็จะปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกมาก ซึ่งความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวก็พบในมารดาที่มีบุตรพัฒนาการล่าช้าด้วย ดังเช่นการศึกษาของ Dewey (1980) พบว่า การรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดาที่มีบุตรพัฒนาการช้ากว่าปกติ ผลการศึกษาในครั้งนี้ มารดาที่มีบุตรวัย 0 - 2 เดือนมีการรับรู้ประโยชน์การส่งเสริมพัฒนาการทารกจึงมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารก สอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพอื่น ๆ เช่น การศึกษาของดารณี สุภาพ (2542) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของคณงานสตรีตั้งครรภ์ ที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ที่มารับบริการที่หน่วยฝากครรภ์ พบว่าการรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และการศึกษาของมยุรี นิรันธราดร (2539) ศึกษาการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคของการส่งเสริมสุขภาพและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น พบว่า การรับรู้ประโยชน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และการศึกษาของ วิลาวัลย์ ถนอมรูป (2543) ที่ศึกษาการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติกิจกรรม

ส่งเสริมสุขภาพกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การที่มารดารับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารก มารดาจึงปฏิบัติกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการบุตร การที่มารดาเชื่อในประโยชน์ของการส่งเสริมสุขภาพของบุตร มารดาจึงปฏิบัติกิจกรรมตามการรับรู้ที่นั่น ซึ่งส่งผลต่อภาวะสุขภาพของบุตร บุตรจึงมีพัฒนาการสมวัย ซึ่งสอดคล้องกับการรทพทววรรณกรรม ที่พบว่า การรับรู้ประโยชน์ของการส่งเสริมพัฒนาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ (สมทรง ฝ้าฝ่าย, 2541)

2.2 การรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0-2 เดือนของมารดา

ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้อุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0-2 เดือนของมารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -.217$) เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ตามแนวคิดของ Pender (2002) ที่กล่าวว่า การรับรู้อุปสรรคของการส่งเสริมสุขภาพเป็นการรับรู้สิ่งที่ขัดขวางหรือไม่เอื้ออำนวยต่อการกระทำพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ หากบุคคลรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมมาก ไม่ว่าจะเป็นในด้านการขาดความรู้ รายได้ ความไม่สะดวก การไม่มีเวลา ขาดผู้สนับสนุน ก็จะทำให้บุคคลนั้นไม่ปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ดังนั้นหากมารดามีการรับรู้ว่ามีอุปสรรค หรือสิ่งขัดขวางการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกมาก มารดาก็จะปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกน้อย ซึ่งผลการวิจัยนี้พบว่ามารดาที่มีการรับรู้อุปสรรคน้อย มารดาจึงปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้อุปสรรคกับพฤติกรรมสุขภาพอื่น ๆ เช่น การศึกษาของมยุรี นรินทร์ราดร (2539) ศึกษาการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคของการส่งเสริมสุขภาพและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น พบว่าการรับรู้อุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และการศึกษาของวิลาวลัย ถนอมรูป (2543) ที่ศึกษาการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ พบว่าการรับรู้อุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการศึกษาของ Landry (1998) ที่ศึกษา การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคของการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยรุ่นในประเทศจีน พบว่า การรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางลบต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การศึกษาของ Dewey (1980) ที่ศึกษาการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคของการส่งเสริมพัฒนาการบุตรของมารดาที่มีบุตรพัฒนาการช้ากว่าปกติ พบว่า การรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการมีความสัมพันธ์ทางลบต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการ ผลการศึกษาในครั้งนี้สนับสนุนแนวคิดของ Pender (2002) ที่ว่าปัจจัยด้าน

ความรู้ ความเข้าใจและความรู้สึกนึกคิดที่เฉพาะเจาะจงต่อการแสดงพฤติกรรมด้านการรับรู้ อุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางลบกับการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ นั่นคือ มารดามีการรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนน้อยจะมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกได้มาก ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การที่มารดารับรู้การส่งเสริมพัฒนาการว่าไม่เป็นอุปสรรค มารดาจึงปฏิบัติพฤติกรรมนั้นและทำให้คะแนนพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดาอยู่ในระดับสูง

2.3 การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0-2 เดือนของมารดา

ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .243$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 อธิบายได้ว่า ตามแนวคิด Pender (2002) การรับรู้ความสามารถของบุคคล เป็นการตัดสินใจความสามารถของบุคคลว่าจะสามารถปฏิบัติพฤติกรรมได้ในระดับใด และบุคคลนั้นสามารถที่จะทำอะไรได้บ้าง การตัดสินใจความสามารถของบุคคลแสดงให้เห็นโดยการตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลในการกระทำพฤติกรรมที่ดีและถูกต้องเหมาะสม ความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถและทักษะในการกระทำของบุคคลเป็นสิ่งเสริมให้บุคคลบรรลุถึงพฤติกรรมเป้าหมาย

ในการวิจัยครั้งนี้ การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดา แสดงว่าหากมารดาเชื่อว่าตนมีความสามารถในการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนมาก มารดาก็จะปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0- 2 เดือนมาก การที่มารดามีการรับรู้ความสามารถของตนเองในพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือน อาจเนื่องมาจากมารดามีการเรียนรู้การส่งเสริมพัฒนาการบุตรจากบุคคล เช่น บิดามารดา เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือจากสื่อต่าง ๆ และลองนำมาปฏิบัติ เมื่อมารดาสามารถปฏิบัติได้ก็จะเกิดความมั่นใจ เช่น เมื่อมารดาลองอุ้มบุตร ครั้งแรกมารดาอาจรู้สึกกลัว วิดกกังวล แต่เมื่ออุ้มบุตรได้สำเร็จ ก็เกิดความเชื่อมั่นและกล้าที่จะปฏิบัติกิจกรรมนั้นต่อ (Stevens, 1984) ดังเช่นการศึกษาของ McCauley (1997) ที่ศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการบุตรวัยทารกจากสื่อ พบว่า มารดาสามารถเรียนรู้จากสื่อ และสามารถส่งเสริมพัฒนาการบุตรตามวัยได้ถูกต้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้การศึกษาของ สุทธิ หน่งอาหลี (2547) ศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นครั้งแรก พบว่า พฤติกรรมเลี้ยงดูบุตรของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดครั้งแรกกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงกว่า

กลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการส่งเสริมให้มารดารับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อให้มารดาปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนเป็นสิ่งสำคัญอันจะส่งผลให้มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการบุตรดีขึ้น ดังนั้นหากมารดาได้รับการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองจะทำให้มารดาที่มีบุตรวัย 0 - 2 เดือน เกิดความเชื่อมั่น เกิดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการกระทำการส่งเสริมพัฒนาการบุตรและส่งผลให้เกิดพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการบุตรที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

2.4 ความรู้สึกทางบวกต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0-2 เดือนของมารดา

ผลการศึกษาพบว่า ความรู้สึกทางบวกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .211$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 แสดงว่า เมื่อมารดามีความรู้สึกที่ดีต่อการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0- 2 เดือนมาก มารดาจะกระทำหรือปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกมาก ตามแนวคิดของ Pender (2002) กล่าวเกี่ยวกับความรู้สึกที่สัมพันธ์กับกิจกรรมว่าเป็นความคิดหรือความรู้สึกของบุคคลที่เกิดขึ้นก่อนปฏิบัติพฤติกรรม ขณะปฏิบัติพฤติกรรมและภายหลังปฏิบัติพฤติกรรม การตอบสนองของอารมณ์ความรู้สึกเหล่านี้อาจเป็นระดับน้อย ๆ ปานกลาง หรือรุนแรง และถูกตัดสินความคิดทำให้เกิดการเรียนรู้เก็บไว้ในความทรงจำ แล้วนำมาเป็นกระบวนการคิดต่อการกระทำพฤติกรรมในเวลาต่อมา การปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการบุตรของมารดา เช่น การหยอกล้อ พุดคุย สบตา เวลาทำกิจกรรมให้กับบุตร เช่น ขณะให้นมบุตร บุตรจะมีการสนองกลับ เช่นการยิ้ม การสบตากับมารดา ทำให้ความรู้สึกของมารดาที่มีต่อบุตรถูกชักจูงไปในทางบวก (Lothian, 1995) คือ เกิดความพึงพอใจ สนุก กับการที่ตนเองได้เลี้ยงดูและได้ปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการบุตร (โสภภาพรณ รัตนะย, 2543) เมื่อมารดามีความรู้สึกทางบวกต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกมากมารดาก็จะปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการมาก ในทางตรงกันข้ามหากมารดามีความรู้สึกทางบวกต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกน้อย มารดาก็จะปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกน้อย ซึ่งข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมสุขภาพอื่นๆ ฉะนั้นความรู้สึกทางบวกจึงมีความสำคัญในการที่มารดาและทารกจะร่วมกันส่งเสริมพัฒนาการ อารมณ์ทางบวกของการส่งเสริมพัฒนาการมารดา จะเกิดความรัก ผูกพัน อยากรู้อยากเห็น ปลื้มปิติ ห่วงใย ดีใจ มีความสุข สนุก ชอบใจ พึงพอใจ ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้ล้วนส่งผลให้มารดาปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการบุตรทั้งสิ้น

3.อำนาจการทำนายของการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความรู้สึกทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 -2 เดือนของมารดา

ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองและการรับรู้ประโยชน์ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 – 2 เดือนของมารดา โดยอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 25.1 ($R^2 = .251$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายถึง การรับรู้ความสามารถของตนเองและการรับรู้ประโยชน์สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดา ได้ร้อยละ 25.1 ซึ่งการที่การรับรู้ความสามารถของตนเองและการรับรู้ประโยชน์ ก็เป็นไปตามทฤษฎีการส่งเสริมสุขภาพของ Pender (2002) ที่ระบุว่า ปัจจัยด้านความคิดและความรู้สึกต่อพฤติกรรมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพ การที่มารดารับรู้ความสามารถของตนเองในการ ปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกว่ามีมาก และรับรู้ว่าการส่งเสริมพัฒนาการทารกเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทารกมาก ทั้งสองปัจจัยนี้เป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่ทำให้มารดากระทำพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 – 2 เดือน

แม้ว่าปัจจัยด้านความคิดและความรู้สึกต่อพฤติกรรมจะมีหลายประการ แต่ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพแต่ละพฤติกรรมก็แตกต่างกัน เช่น ศรีมณา นิยมคำ (2544) ศึกษาการรับรู้สมรรถนะในตนเอง และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยเด็กวัยรุ่นโรคลมชัก ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้สมรรถนะของตนเอง และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยเด็กวัยรุ่นโรคลมชักมีคะแนนโดยรวมสูง ดาริณี สุภาพ (2542) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของคณงานสตรีตั้งครรภ์ที่ทำงานในโรงพยาบาลที่มารับบริการที่หน่วยฝากครรภ์ พบว่า การรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ร่วมกันอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพได้ร้อยละ 35 ($P < .001$) วิลาวัลย์ ถนอมรูป (2543) ศึกษาการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์ พบว่าการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับค่อนข้างมาก การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และการรับรู้ประโยชน์และการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นได้ร้อยละ 22 ($p < .001$) เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองและการรับรู้ประโยชน์ เป็นปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพส่วนใหญ่ได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

นำผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล ดังนี้

1. เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการพยาบาล เพื่อส่งเสริมให้มารดากระทำพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือน โดยพัฒนารูปแบบที่เน้นส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองและการรับรู้ประโยชน์ของมารดา เพื่อให้มารดามีการรับรู้ความสามารถของตนเองและการรับรู้ประโยชน์ต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกให้มากขึ้น
2. เป็นแนวทางในการเพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่หรือพยาบาลให้มีความรู้ โดยจัดอบรมเทคนิคการเพิ่มการรับรู้ความสามารถในตนเองและการรับรู้ประโยชน์ให้แก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่นำไปใช้ให้คำแนะนำ และส่งเสริมให้มารดามีพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการมากยิ่งขึ้นโดยส่งเสริมปัจจัยที่ได้ศึกษาว่ามีผลต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองและการรับรู้ประโยชน์ สามารถทำนายพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือนของมารดา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเชิงทดลองในการสร้างโปรแกรมที่เสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองและการรับรู้ประโยชน์ต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกวัย 0 - 2 เดือน เพื่อส่งเสริมมารดาในการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการในบุตรวัย 0 - 2 เดือน
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกในช่วงวัยอื่นๆ ด้วย เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้มารดามีพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทารกได้ทุกช่วงวัย